

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту ботаніки
ім. М.Г. Холодного НАН України
чл.-кор. НАН України

Сергій МОСЯКІН

(затверджено Вченою радою Інституту
ботаніки 14 травня 2024 р., протокол №6)

ПОЛОЖЕННЯ

про виявлення та запобігання плагіату
в Інституті ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України
(нова редакція)

Академічний плагіат — це оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження, та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства або відповідного посилання.

Самоплагіат — оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

Показник оригінальності твору — кількісний показник, виражений у відсотках, який відображає співвідношення авторського тексту до загального обсягу твору.

Різновиди плагіату:

- видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї жодних змін;
- копіювання значної частини чужої роботи в свою, як в мовою оригіналу, так і у перекладі, без внесення в запозичене жодних змін та без належного оформлення цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування;
- представлення суміші власних і запозичених аргументів без належного цитування;
- парафраза — переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту без належного посилання на джерела. Сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);
- компіляція — створення значного масиву тексту без поглибленого вивчення проблеми шляхом копіювання тексту із низки джерел без внесення до нього правок, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.

1. ПЕРЕЛІК РОБІТ І ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

1.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів наукових форумів (конференцій, семінарів, з'їздів, конгресів та ін.);
- дисертаційні роботи та автореферати на етапі представлення матеріалів робіт для проведення попередньої експертизи або до розгляду спеціалізованою вченою радою.

1.2. Організацію перевірки рукописів здійснюють:

- статей, які надходять до редакцій наукових журналів — працівники цих редакцій під керівництвом або наглядом головного редактора та / або його заступників чи інших уповноважених на це осіб,
- матеріалів доповідей наукових форумів, поданих у вигляді статей, або тези доповідей перевіряють уповноважені особи відділів (лабораторій), які проводять відповідні заходи;
- дисертаційних робіт та авторефератів — Комісія з питань етики та біоетики при вченій раді Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН;

1.3. Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення матеріалів робіт для розгляду на засіданні відділу або редакційної колегії, спеціалізованої вченої ради. Для здійснення перевірки автор (автори) твору, не пізніше ніж за 2 тижні до оприлюднення (захисту, подання у спецраду чи прийняття до друку), подають роботи в електронному вигляді у форматі.doc відповідним уповноваженим особам. Уповноважені особи здійснюють перевірку на академічний плагіат і надають науковому автору/керівникові експертний висновок (додаток 1) разом із загальним звітом оригінальності, який формується системою перевірки, у триденний термін або не пізніше 1 тижня після засідання комісії.

1.3.1. Перевірка наукових робіт на наявність академічного плагіату проводиться з використанням сервісу з перевірки робіт на ознаки плагіату UNICHECK (при необхідності — із залученням також інших програмно-технічних засобів за допомогою однієї або декількох програм, які є у вільному доступі).

Критерієм оригінальності творів використовується показник рівня оригінальності тексту у відсотках, отриманих за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на плагіат (додаток 2).

Виявлені у тексті твору запозичення вважаються правомірними, якщо вони є:

- усталеними словосполученнями, що характерні для певної сфери знань;
- власними назвами — індивідуальними найменуваннями окремих одиничних об'єктів, у т.ч. найменуваннями установ, назвами праць, які досліджувалися у творі;
- бібліографічними посиланнями на джерела;
- належним чином оформленими цитуванням або самоцитуванням.

При прийнятті остаточного рішення щодо оприлюднення роботи (захисту чи публікації) враховується специфіка роботи, що перевіряється на наявність плагіату текстових запозичень (галузь знань, спеціальність), вид роботи (стаття, монографія, підручник, дисертація тощо) та її унікальність.

1.3.2. У разі незгоди з результатами перевірки автори роботи мають право подати апеляцію. Апеляція подається на ім'я директора наступного дня після оголошення результатів перевірки. У цьому випадку за дорученням директора створюється комісія для розгляду апеляції, яка повинна розглянути апеляційну заяву у триденний термін після її призначення. При розгляді апеляцій від молодих вчених та аспірантів до складу апеляційної комісії обов'язково залучається представник Ради молодих учених Інституту ботаніки.

Про дату, місце та час проведення засідання апеляційної комісії заявника попереджають за допомогою наявних засобів зв'язку щонайменше за добу (24 год.) до засідання. Якщо заявник не з'явився на засідання комісії, його апеляція може бути знята з розгляду.

За результатами засідання апеляційна комісія формує остаточний експертний висновок, який підписує голова апеляційної комісії, її члени і на якій заявник ставить підпис про ознайомлення (додаток 3).

До складу комісії можуть бути включені кваліфіковані фахівці (за згодою), які не є співробітниками Інституту.

2. ЗАХОДИ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

Для профілактики академічного плагіату в наукових роботах використовуються такі заходи:

- ознайомлення осіб, які виконують наукові дослідження та публікують їх результати, з правилами наукової етики (зокрема, Етичним кодексом ученого України) та нормами цього Положення;

- проведення самостійної перевірки авторами своїх робіт, які вони подають до опублікування чи захисту, на оригінальність із використанням відповідних програмно-технічних засобів до подачі на перевірку уповноваженій особі;

- проведення інформаційних заходів з питань академічної доброчесності для працівників Інституту ботаніки та здобувачів вищої освіти;

- здійснення керівниками наукових підрозділів, науковими керівниками здобувачів вищої освіти контролю якості наукових робіт, заходів із упередження фактів академічного плагіату;

- призначення осіб, відповідальних за перевірку рукописів творів на оригінальність і відсутність неправомірних запозичень.

3. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

Встановлення відповідальною особою чи апеляційною комісією факту неприйнятної оригінальності твору є підставою для відмови у наданні рекомендації для друку або захисту.

Низький відсоток оригінальності робіт працівників Інституту ботаніки та здобувачів вищої освіти є підставою для недопущення до захисту та відправки матеріалів на доопрацювання або отримання нового варіанту завдання.

За порушення академічної доброчесності автор може бути притягнений до відповідальності згідно чинного законодавства.

Виявлення фактів плагіату у творах здобувача вищої освіти (аспірантура) може бути підставою для розгляду питання щодо доцільності подальшого перебування такої особи у аспірантурі.

Виявлення випадків плагіату в роботах наукових працівників може бути підставою для порушення питання про їх відповідність займаній посаді.

Встановлення фактів плагіату у вже опублікованих роботах є підставою для заборони включати такі твори до переліку їхніх наукових та інших публікацій.

Експертний висновок
результатів перевірки на академічний плагіат

Відповідно до даних програми (назва антиплагіатної програми), (вид і
назва роботи), автора (ів) _____

яка подана у файлі (*назва файлу*) за результатами перевірки є оригінальною на
_____% . Враховуючи специфіку, робота вважається такою, що має _____
рівень оригінальності (*вказати один із: високий, задовільний, низький,*
неприйнятний) та

допускається до друку чи захисту,
потребує доопрацювання з наступною перевіркою;
не допускається до друку чи захисту
(*вибрати потрібне*)

дата

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Критерії для оцінки оригінальності творів

Рівень оригінальності твору	Для наукових статей, тез	Для авторефератів та дисертацій	Для авторських піручників, Монографій	Для рукописів підручників, навчальних посібників та інших робіт	Рекомендована дія
Високий	понад 90 %	понад 90 %	понад 85 %	понад 80 %	Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням.
Задовільний	від 90 до 80 %	від 80 до 90 %	від 70 до 85 %	від 65 до 80 %	Наявні окремі ознаки академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів. Необхідність повторної перевірки визначається Експертною радою.
Низький	від 80 до 70 %	від 60 до 80 %	від 55 до 70 %	від 50 до 65 %	Наявні певні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору.
Неприйнятний	менше 70 %	менше 60 %	менше 55 %	менше 50 %	Наявні істотні ознаки плагіату. Матеріал до розгляду не приймається.

**Експертний висновок апеляційної комісії результатів
перевірки на академічний плагіат**

Комісія у складі _____

розглянула _____ *вид і назва роботи* _____

авторів _____

у присутності заявник(ів) _____

врахувала приведені заявником (заявниками) аргументи _____ на захист своєї (їхньої)
роботи та прийняла рішення:
робота має (*вказати рівень оригінальності*)
високий, задовільний, низький, неприйнятний рівень оригінальності та

(*вказати подальшу дію щодо роботи*)
допускається до друку чи захисту
не допускається до друку чи захисту.

Голова комісії:	_____	_____
	(підпис)	(прізвище, ініціали)
Члени комісії:	_____	_____
	(підпис)	(прізвище,
	ініціали)	_____
	(підпис)	(прізвище, ініціали)

З рішення комісії ознайомлений (ознайомлені):

заявник (заявники):

_____	_____
(підпис)	(прізвище, ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище, ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище, ініціали)